

Mihály SZENTMÁRTONI, *In cammino verso Dio. Riflessioni psicologico-spirituali su alcune forme di esperienza religiosa*. San Paolo, Cinisello Balsamo 1998., str. 199.

Danas raste zanimanje za duhovno iskustvo, ali mimo iskrene težnje za Bogom nerijetko se susreću i pogrešni iskoraci, o čemu rječitro govore razni pseudoreligiozni pokreti. Autor ovom knjigom želi pružiti uporišta za razlučivanje s gledišta psihologije i duhovne teologije. To je upravo prva specifičnost ove knjige: interdisciplinarni pristup. U prvom dijelu knjige autor vodi čitatelja poljem suvremene psihologije, razmatrajući prinos – pozitivni i negativni – različitih psihologijskih škola u razumijevanju duhovnih pojava. Tu je riječ o dubinskoj psihologiji i o behaviorizmu, o humanističkoj i egzistencijalnoj psihologiji. Nema sumnje, da je psihologija dala velik prinos boljem razumijevanju duhovnih doživljaja, ali ih ne može zamijeniti. Stoga je potrebno ispitati i drugu stranu, tj. prinos istinskoga, sustavnog duhovnog života mentalnom zdravlju pa se precizira uloga religije u osobnom rastu.

Drugi dio knjige sustavni je prikaz duhovnoga rasta preko različitih duhovnih iskustava. Taj rast slijedi dvostruku dinamiku. Gledano s teološke perspektive, Bog je taj koji zove čovjeka k sebi, u slobodu, po imenu, povjeravajući mu neko određeno poslanje u ljubavi. Ali čovjek traži smisao svojega života i to se traženje pretvara u niz egzistencijalnih pitanja: kamo idem, kako idem, tko sam, što mi je činiti, kako moram živjeti i djelovati? Susret tih dviju dinamika konkretizira se u nizu duhovnih iskustava: obraćenje kao nalaženje osnovne orijentacije života, askeza kao traganje za vlastitim putem, iskustvo vrhunaca kao nalaženje svojega

osobnoga identiteta, karizma kao prihvaćanje svojega životnoga poslanja, mistika kao iskustvo ljubavi. Autor analizira ta iskustva kao pod povećalom, ali ne suhoparno, nego na primjerima mnogih velikana duha. Susrećemo tu sv. Pavla kao paradigmu toga duhovnoga itinerarija, Charlesa de Foucaulda i Edith Stein koji su se obratili u odrasloj dobi, blaženoga Damjana Deveustera, apostola gubavaca na Molokaju i mnoge druge. U tom smislu, ali i po svojem pristupačnom stilu, ova knjiga može poslužiti i kao duhovno štivo odnosno priručnik za bolje upoznavanje sebe.

Razna pak duhovna iskustva autoru pružaju mogućnost i za vrednovanje mnogih pojava koje susreću pastoralni radnici, odgojitelji i duhovnici. Tako, primjerice, saznajemo u čemu je bit istinske žrtve, gdje je zamka New Agea, zašto različite psihološke tehnike ne vode do iskustva Boga, u čemu je opasnost teologizma kod različitih duhovnih pokreta, itd. Nisu to puka teoretska ili akademska razglabanja, budući da autor svoja razmišljanja temelji ne samo na suvremenom poznavanju psihologije i duhovne teologije nego i na svojem dugogodišnjem iskustvu pastoralnoga radnika i psihologa-savjetnika.

Isusovac o. M. Shentmártoni redoviti je profesor pastoralne psihologije na *Institutu duhovnosti Papinskoga sveučilišta Gregoriana*. Našoj čitalačkoj publici već je poznat po svojim mnogobrojnim publikacijama, osobito po knjigama *Svijet mladih* i *Psihologija duhovnoga života*. Bilo bi nadasve korisno i ovu njegovu knjigu, koja je već u tisku na španjolskom, prevesti i na hrvatski jezik.

Stjepan FRIDL